



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatus De Censuris Romano Pontifici Reservatis

Ugolinus, Bartholomaeus

Venetijs, 1609

Versi. Aut eos a suis diöcesibus, territoriis, terris, seu dominijs eijcientes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61365)

lium acceperit; nam ante eius traditionem non consequitur plenitudinem Pontificalis officii, nec nomen Archiepiscopi, vt habetur in capitu. nisi specialis, & ibi not. Abb. numero 1. & num. 3. de au&. & vsu pal. Sed iam ad alia veniamus.

Verf. Sedisque Apostolicæ legatos, vel Nuncios.

S V M M A.

1 Offendentes Apostolicę sedis legatos, & Nuncios uno ex dictis modis in excommunicationem incidunt.

In hac parte referuntur duo genera personarum, scilicet Apostolicę Sedis Legati, & Nuncii, quos qui offendit vno ex prædictis modis, in excommunicationem hanc incidit, sed quoniam quoniam hi sint, in initio huius capituli id exposuimus, & quæ de aliis prædictis Ecclesię præsidibus dicta sunt, & in his locum habent, ob eam rem quæ huc pertinent, hinc sumemus, nosque ad alia iterum transibimus.

Verf. Aut eos a suis diocesis, territoriis, terris, seu dominijs eiicientes.

S V M M A.

- 1 Diocesis quid sit.
- 2 Territorium quid sit.
- 3 Terra in quam sententiam hic accipitur.
- 4 Dominium quid significet.
- 5 Summum quot modis accipiat, & in quam sententiam quoad rem nostram.

In hac postrema parte huius Capituli excommunicantur, qui eiiciunt Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, sedisque Apostolicę Legatos, vel Nuncios a suis diocesis, territoriis, terris, seu dominijs. Verum, quo excommunicatio hæc, quouique pateat, dignoscamus, præmittenda hæc sunt. Primum, quid sint dioceses, quid territorium, quid terra, seu dominium. Deinde, ex quo excommunicantur eiicientes prædictos a territoriis suis, illud summum, in quam partem accipiat.

1 Quoad primum igitur diocesis apud ius Pontificum pro vniuersitate locorum plurium, quæ ad vnum Episcopum pertinet, & vno Episcopatu collocata sunt, proprie sumitur. arg. cap. 1. ibi. In diocesi suffraganeorum, & in aliis locis ibidem. de off. ordin. lib. 6. &

in

in capit. si Episcopus, & in capitu. sequent. eodem siue loca illa eius diocesis vnus dominus temporalis, siue pluri sint. Diocesis quoque dicitur tota prouincia, que subiecta est uni Archiepiscopo, sicut etiam prouincia omnes, quibus præest Patriarcha. etenim & totus terrarum orbis diocesis Romani Pont. dicitur. Hic autem sumitur pro diocesis Episcopi tã Cardinalis, quam Archiepiscopi, & Patriarchæ.

2. Territorium autem ¶ est vnitas agrorum intra fines cuiuscunque ciuitatis, quod ab eo dictum quidam aiunt, quod magistratus eius loci intra eos fines terrendi, idest summouendi ius habent, ut dicitur in l. Pupillus. §. territorium. ff. de uerborum significatione ex quibus patet latius patere diocesim, quam territorium, nã diocesis plura territoria aliquando continet, cum territorium loci tantum loca contineat.

3. Terta vero ¶ accipitur hic pro Vrbe aliqua, vel castro, vel oppido, vel Villa, cum suo territorio.

4. Dominium denique ¶ sumitur pro eodem, quatenus ad rem nostram pertinet, & ob id dicitur in Bulla, seu dominijs, quæ dictio seu, declarationis nota est, & de primo factis.

5. Quoad secundum autem ¶ pro nomine illud suum, æquiuocum nomen est, ut sensit Barto. in l. eum in testamento. ff. de aut. & argent.

leg. & in l. Quintus. §. argento. ff. eod. & in l. in leg. pecunia. numero 2. ff. si cer. per. Significat autem aliquando dominium, & proprietatem, ut habetur in l. 2. ff. de relig. & sumpt. fun. Significat etiam id, quod de facto teneo, ut dixit Bar. in Rubr. numer. 5. C. de uerbor. significatione. Significat quoque ea, quorum quis administrationem habet, & curam, ut Episcopus in rebus Ecclesiæ, ut probatur per capitul. 2. iunct. Glo. in uerb. rebus suis de iur. reur. & ibi Feli. hoc sensit, & not. Abb. in capitu. pro illorum, numero 2. de præbend. Significat demum ea, in quibus quis iurisdictionem habet, ut not. Abb. in cit. capitul. illorum. numero 2. uersic. Not. 1. & Feder. de Sen. consi. 279. incipien. Quædam in suo testamento, quoad rem nostram uero pronomen hoc suum, accipitur pro eo loco, in quo antistites prædicti, Cardinales scilicet, Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Apostolicæ Sedis Legati, & Nuncij iurisdictionem ratione suarum dignitatum, & quæ tales sunt, habent, siue iurisdictione illa spiritualis, temporalis siue sit, ut Episcopus Imolensis Bagnariæ, siue spiritualis, ut Episcopi in suis diocesis, quæ habent in aliorum Principum, & Legati Apostolicæ Sedis, ac Nuncij in suis locis, ubi ea munera obeunt, & Patriarchæ, Archiepiscopi que in suis diocesis, & Cardinales in suis Ecclesiis titularibus, nam priuilegium hoc ob eas dignitates

res ipsi concessum est, & ob eam rem in his locis tantum privilegio hoc fruuntur, qua ob eas dignitates habent. His sic praemissis, iam regulam ponamus, quod in sequenti praestabimus.

- 1 Eijcientes a suis diocesis, territorijs, terris, seu dominijs Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Sedesque Apostolicas Legatos, uel Nuntios in excommunicationem incidunt, quae excommunicatio, quousque pateat, declaratur.
 - 2 Legatos eijcientes a suis provincijs in excommunicationem incidunt.
 - 3 Mandantes electionem praedictorum fieri, uel factam ratam habentes, uel ad ipsam auxilium, consilium, fauorem, uel praestantes, in excommunicationem incidunt.
 - 4 Eijcientes a suis locis Cardinales, & reliquos praedictos in excommunicationem non incidunt, ubi a non suis locis eos eijciunt.
- Item ubi a suis eijciunt quidem, sed ab ijs, quae ratione dignitatum illarum non habent.
- Item ubi legitime eos eijciunt.
- S**ul Explicatis uocibus praedictis, iam regulam ponamus.
- † In excommunicationem hanc igitur incidunt, qui praedi-

ctos a suis locis eijciunt, scilicet Cardinales a suis Ecclesijs titularibus, uel a diocesis, si Episcopus, & Patriarchas a suis provincijs, & a sua diocesi. † A pontifici Sedis Legatos, ac Nuntios a locis ad quae missi sunt, ut habeatur in uerbo proposito. Quare Legati è latere, quod Cardinales sunt, privilegium hoc habebunt, si è suis locis eijciantur, ad quae destinati sunt, & sic minus habent, ubi Cardinales ratum sunt, quod sensu Nauarr. in Man. cap. 27. num. 67. uerbi. Quarta.

Quae excommunicatio afficit, etiam si alias domini non sint in temporalibus eorum locorum, nisi sit est iurisdictionem spiritualem in his habere, & curam, cuiusmodi Episcopi sunt, tum quod praedicti iurisdictionem huiusmodi habent, argum. tot. tit. de off. ord. tum quod Bulla non distinguit, ergo nec nos distinguere debemus, arg. l. de pretio, ff. de publi. in rem act.

Item afficit excommunicatio haec, esse iniuste illa loca possideant, quibus eijciuntur, antequam enim per iudicem suum spoliarentur, eijci de facto non debent, argum. capitul. litteris. de restit. spol. in cap. in com. de hi. ha.

Tertio afficit excommunicatio haec uel a parte loci eijciuntur, tum quod satis a sua diocesi eijcitur, quia parte eijcitur, tum quod ualeat argumentum de toto ad partem, arg. l. quae de tota, ff. de rei uend.

Quar-

Quarto afficit excommunicationem hæc, vbi eijcitur etiam Episcopus suffraganeus, nã satis hic dicitur a suo loco eijci, & a sua diocesi, cuius cura & ad ipsum pertinet: id quod multo magis locum habet in suffraganeo, qui de Romani Pontif. auctoritate datus est cum spe futuræ successionis.

Quinto afficit, etiam vel eijciatur a domino loci, vel ab alio priuato, & sic vel banniantur, vt ita dicam, vel simpliciter eijciantur, nam eijcere includit etiam bannum, quandoquidem generalius est, quam ipsum bannire, vt dixit Nauarr. in Manual. capitul. 27. numero 67. versicul. Septimo, & Jacob. de Grassi. libro 4. decis. casu. conse. in Expositione Bullæ. numero. 102.

3 Postremo ¶ excommunicationem hæc afficit eos, qui hæc facienda mandant, vel rata habent, vel ad id auxilium, consilium, fauorem, ve præstant, vt habetur in Bulla. Quare iudices, qui, cum non possint Episcopos punire suis iussis non obtemperantes, iubent eos è suis regnis exire, in excommunicationem hanc incidunt. Immo & lictores iussa exequentes, & opem ad id ferentes in pœnam hanc incidunt, vt dixit etiam Nauarr. in Man. ca. 27. num. 67. vers. Quinta. Et ad summam amplificatur, vt superiores regulæ, ac declaratur, iam qui pœnam hanc euadunt explicemus.

4 Primum ¶ igitur in excommunicationem hanc non incidit, qui excludit eos a diocesis, & locis, quæ sua non sunt, nam ex quo Bulla loquitur de eijcientibus è suis diocesis, ergo fecus si ab alienis, limitata enim causa limitatum producit effectum. argumen. l. in agris. ff. de acquir. rer. dom. & inclusio vnus alterius exclusio est. arg. cap. non ne. de presu. & l. cum prætor. ff. de iud. atque sic conclusit Nauarr. in Man. capitul. 27. num. 67. vers. Quinta, ibi iubentes autem exire a diocesi, quæ olim sua erat, non autem modo, quoniam ei renunciauit, vel a loco alterius, in hanc excommunicationem non incidunt, esto male faciant.

Item in excommunicationem hanc non incidit, qui ipsos eijcit a suis quidem locis, sed ab illis, quæ ratione illarum dignitatum non habent. Quare qui eijceret Episcopum a suo fundo, quem ratione patrimonij habet, qui eundem a sua Ciuitate ratione originis, vel domicilij, uel ratione etiã iurisdictionis, quam habet ratione patrimonij sui, plane in excommunicationem hic non incidet, quandoquidem ratione dignitatum priuilegium hoc habent: id quod probatur, quod non erat necesse ipsorum mentionem facere, si generatim ob suas res priuilegium hoc concessum esset.

Ter-

Tertio in excommunicationem hanc non incidit, vbi quis eos ad ea loca venientes non recipiet, nam Bulla loquitur de eiiciente; Eicere autem significat eum expellere, qui iam receptus est, vt habetur apud Cicer. libro Decimo-quarto Epistol. fam. ad Teren. ibi Eicere nos magnum tuit, excludere facile est. Ex quo igitur eiicientes excommunicantur, ergo non ij, qui venientes nō recipiūt, praesertim quod sumus in pœnis, ac propterea strictior interpretatio faciendā est. argumen. c. odia, & c. in pœnis. de reg. iur. libr. 6. & l. interpretatione. ff. de pœ. etenim & grauius est quem eiici, quam non recipi. argu. cap. quemadmodū. de iur. iur. etenim turpius eiicitur, quam non recipitur hospes, vt inquit Glo. ibi. Tene tamen contrarium ob verisimilem mentem latoris Bullæ & fauorem Apostolicæ Sedis. Postremo excipitur, vbi quis legitime ipsos eiicit, vel quod de licentia Roma. Pontif. id facit, vel quod graue scandalum, & periculum Reipublicæ timeretur, nisi eiiciatur, & Romanus Pontif. consuli non potest. In his igitur casibus sicut etiā in aliis propositis in superioribus regulis pœnam hanc quis effugit. His sic explicatis, restat, vt dubitationes tres dissoluamus, quod in sequenti præstabi-

S V M M A.

- 1 Bulla Caput hoc an superuacaneum sit ob capitu. si quis suadente diabolo. 17. q. 4. c. felicit. de pœn. lib. 6. c. Clem. 1. eod.
- 2 Offendens Bullam hanc quo ad hoc caput an in excommunicationes plures incidat.
- 3 Legati elatere an absoluerē possint ab hac excommunicatione.

I I.

Dubitationes quasdam nobis dissoluendas proposuimus, iam igitur re aggrediamur. † Prima igitur talis est, an Bulla hæc in hoc Capite superuacanea sit, id enim tria suadere videntur. Primum capit. si quis suadente diabolo. 17. quæstio. 4. nam ibi excommunicantur, qui violentas manus in Ecclesiasticam personam iniiciunt, & excommunicationis eius absolutio Roman. Pontif. referuata est, quæ & hic efficiuntur, nam offendentes personas Ecclesiastic. hic nominatas in excommunicationem incidunt, & absolutio excommunicationis Romano Pontif. referuata est, ergo est superuacanea. Atqui hoc nihil est, tum quod vberius prospicit caput hoc prædictis, quam cit. capit. si quis suadente, tum quod caput hoc excommunicat persequentes prædictas personas Ecclesiasticas, & sic conantes, esto

V manus

manus non iniiciant, vt supra vidimus, illud vero capitul. si quis suadente diabolo, solū afficit iniicientes manus violentas, & sic conatus non sufficit, tū quod ius illud generaliter prohibet, hoc vero speciatim, quod magis operatur, nam plus timeri solet, quod specialiter iniūgitur, quam quod generaliter imperatur, vt dicitur in capitul. si aduersus, de hæret. & in capitul. vnic. in fine. de excess. pralat. lib. 6. Suadere itidem videtur secundo loco superuacaneum caput hoc esse. cap. felicit. de pœ. lib. 6. nam ibi excommunicantur, qui Cardinales offendunt, sicut hic. Verū in capite hoc quicquam facit, tū quod canon ille excommunicat solum eos, qui Cardinales offendunt, Bulla vero hæc, & qui Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Apostolica Sedis Legatos, & Nuntios, vt vidimus, tū quod Bulla hæc excommunicat etiam eos eiicientes è suis locis, quod non facit cit. capitul. felicit. Postremo suadere id videtur Clement. 1. de pœn. nam ibi excommunicantur, qui offendunt Pontifices, & Episcopos. At neque Canon hic obstat, quandoquidem Bulla hæc generalior est, quoniā præter Episcopos, comprehendit etiam Cardinales, & alios, vt vidimus, sed de dubitatione hac satis, ad alteram veniamus.

2. Altera dubitatio est, tan in casibus, in quibus conuenit hæc Bulla cum tribus iuribus proxime ci-

tatis, offendens in plures excommunicationes, in vnāve incidari. Ego in hoc sequor, quod disputatum in Tractatu meo de Censuris, capitul. 16. §. 3. num. 9. ibi ergo dubitationis huius solutionem videas. Tertia dubitatio est, tan Legati è latere possint absolueri ab hac excommunicatione. Quod, si id possint, suadere id videtur, qđ absolunt ab excommunicatione capitul. si quis suadente diabolo, vt habetur in capitul. translationem, & in ca. excommunicati. de off. leg. & ut nos abundè id probauimus in eodem Tractatu de Censuris, capitul. 10. §. 3. num. 4. Tab. 1. Atqui contrarium sentio, ut in his casibus absolueri nō possint, tū quod vt in eo casu Legatus absoluat, consuetudine receptum est, vt in dictis locis probatum est, quia consuetudo in casu nostro non probatur. argumenti capitul. quod non ratione. de leg. tū quod generale illud est, hoc autem speciale, & præcipuum, in toto autē iure generi per speciem derogatur, vt habetur in capitul. in toto. de reg. iur. lib. 6. cum simil. Accedit quod derogat omnibus priuilegiis, vt habetur in tertia par. c. 2. cum sequimmo & consuetudinibus. Quare tollitur illa dubitatio, an Cardinalis, seu Legatus è latere possit se offendente absolueri, nam ex dictis patet absolueri non posse, quicquid dixerit Ioan. And. in Addi. Spec. in tit. de lega-

ro. §. nunc dicimus. verſi. Sed qua-
ritur vtrum legatus, quem refert,
ac ſequitur Alſ. Aluarez. in ſuo
Theſ. chriſtiane religionis in tit.
de diſpenſatione Sanctiſſimorum
Epiſcoporum. capi. 17. numero
8. verſi. Sed hic inſurgit dubium.
quorum opinio locū habere poſ-
ſet, vbi non eſſet Bulla. Sed de
hoc Capite ſatis, ad aliud tranſea-
mus.

*De excommunicatione lata contra offen-
dentes eos, qui pro ſiſis cauſis, ac nego-
cijs ad Romanam Curiam conſugiunt.*
Cap. XII.

Item excommunicamus, &
anathematizamus om-
nes illos, qui per ſe, vel
per alios perſonas Ec-
cleſiaſticas quaſcunque
vel ſeculares ad Roma-
nam Curiam ſuper eo-
rum cauſis, & negocijs
recurrentes, ac illa in ea-
dem Curia proſequen-
tes, aut procurantes
negotiorum que geſto-
res, aduocatos, procura-
tores, & agentes, ſeu e-
tiam Auditores, vel Iu-
dices ſuper praedictis

cauſis, vel negotijs de-
putatos occasione cau-
ſarum, vel negotiorum
huiusmodi occidunt, ſeu
quoquomodo percu-
tiunt, bonis ſpoliant.
Seu, qui per ſe, vel per a-
lios directe, vel indirecte
delicta huiusmodi com-
mittere exequi, vel pro-
curare, aut in eiſdem au-
xilium, conſilium, vel fa-
uorem praſtare non ve-
rentur, cuiuſcunque pra-
eſminentia, & dignitatis
fuerint.

S. V. M. M. A.

- 1 Eccleſiaſtica perſona quanam ſit.
- 2 Secularis perſona quanam ſit.
- 3 Romana Curia qui locus ſit.
- 4 Cauſa quid ſit.
- 5 Negotium quid ſit.
- 6 Recurrere quid ſit.
- 7 Proſequi cauſam quid ſit.
- 8 Procurare cauſam quid ſit.

IN hoc Capite excommunican-
tur, qui offendunt triplex genus
hominum ob cauſas, ac nego-
tia curie, ſcilicet aut Partes, qua-

